

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Petri Baptistae Bvrgi De Dominio Ser[enissi]mae
Genvensis Reip. In Mari Ligvstico Libri. II.**

Borgo, Pietro Battista

Romae, 1641

Ligustici maris confinia, & vnde illud, Liguria, ac Ligures dicta sint. Cap. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13096

DE DOMINIO
SERENISSIMÆ
GENVENSIS REIPUBLICÆ
IN MARI LIGUSTICO.

Liber Secundus.

*Ligustici maris confinia, & unde illud,
Liguria, ac Ligures dicta sint.*

CAPVT PRIMVM.

PER externa vagati hactenus maria, non solum pelagi haberi posse dominium demonstrauimus, argumētis eorum, qui in aduersa opinione sunt, confutatis; sed præterea, quale illud dominium sit, quomodo acquiratur, quo pacto conseruetur, ac demum qui sint ipsius effectus, & vires edocuimus. Hæc autem nobis ideo fuit suscepta disceptatio, vt Dominiū Serenissimæ Genuensis Reipublicæ in Mari Ligustico propugnaremus; Cumque de omnibus ferme populis, qui mare accolunt, quique illius imperium aut exercuere, aut exercent,

S verba

verba fecerimus, de nostro haeracimus, seorsim ac fusius de ipso acturi, tanquam de eo, cuius gratia de ceteris verba sunt facta. Iam porro ingrediamur nostrum hoc mare, & cognitis undis, natiuique aëris aspiratione, insolitis iactatos fluctibus, nausaeque animos recreemus. Mare Ligusticum ea Mediterranei pars est, quæ ostia Vari, ac Macræ fluviorum interiacer, Liguriam maritimam, & Corsicam alluens. Continet autem secundum latitudinem, quidquid maritimarum aquarum est a parte quadragesima cum triente, a freto scilicet, quod Corsicam dirimit a Sardinia, usque ad partem quadragesimam tertiam, cum quatuor quintis, intimum sinus recessum Genuam; secundum longitudinem vero, a parte vigesima nona, ostio Vari, usque ad partem trigessimam secundam, cum tribus quintis, ostium Macræ; ita ut ipsius longitudo sit trium partium, cum tribus quintis, latitudo partium trium, cum septem quintisdecimis, ut e¹ tabulis Geographicis rationem subduximus. Posuimus autem secundum longitudinem huic mari terminos ostia Vari, ac Macræ, ut potio²rem scriptorum partem sequeremur, ad ea respicientes confinia, quæ hodie Liguriæ assignantur, cum alioquin nos minime prætereat, eos priscis temporibus a³ Massiliensi portu ad⁴ Arnum fuisse protensos: imo etiam ab ostio Rhodani, ostium Tyberis attigisse, si vetustissimam Liguriæ diuisio-

1. E Tabula Italia 10. An. sonij Magini.
2. Plin. hist. nat. lib. 3. c. 5. Ptolem. Geogr. l. 2. c. 10. & lib. 3. c. 1. Boc-
cac. de mari b. in verb. Ligustinū mare. Blond. Ital. Illust. in Ligur.
3. Dionys. Afer de sit. orb.
4. Bocc. loc. cit. Cluver. Ital. antiq. l. 4. c. 17.

tionem admittamus. At secundum latitudinem in eo Corsicam comprehendimus, cum hæc Insula, communi¹ Geographorum consensu, in mari Ligustico collocetur. Abundat hoc mare adeo piscibus, ut e Liguria saliti in Cisalpinam Galliam, Romam, alioque exquisitissimi deferantur; falsaque conuincitur cauillatio, qua illud esse sine piscibus vulgus mentitur; ac præterea non minus celebris apud exteros, quam acolis utilis est Coralliorum piscatus,² quæ ex hoc mari extrahuntur nobilissima, ac in remotissimas etiam regiones exportantur. Profundum est maxime, pluresque habet, ac insignes portus, quidquid dicant alij, qui præter vnum Monæci, in Liguria esse omnino³ nullos asseuerant; post ostium etenim Vari, portus est Hercules, vulgo *Villafranca*, qui spectat ad Allobrogum. Duces: Sequitur portus Monæci, cuius oppidum Principi, ex antiquissima Grimaldorum familia parer; inde in Genuensis Reipublicæ ditione, Vada Sabbatia, portus Saonenfis, Genuensis, Delphinis, Segestæ Tiguliorum, ac Lunensis, vulgo portus Veneris, qui amplissimi sinus speciem præsefert, ac plures, tutissimosque portus comprehendit. In Insulis autem, in Capraria securissima statio nauigijs omnis generis commoda est. In Corsica vero, portus Sancti Florentij, Bonifacij, seu Syracusanus, portus Vetus, seu Philonius, sinus Adiacensis, Caluenfis,

S 2 alij-

1. Plin. d. l. 3.
c. 6. Melan. l. 2.
c. 5. ex quo
Cluver. in
Corsica expli-
cat Plinium
obscurius
scribentem.
Solin. Polyhist.
c. 7. Martian.
Capell. l. 6.
Isidor. l. 14.
Erym. c. 6.
Bordone Iso-
lario in Cor-
sic. Ferrarius
in Lexic. Geo-
graph. in Cor-
sica. alij.
2. Solin. d. c. 7.

3. Strabo Geo-
gr. l. 4. Fr. Le-
dro Alberti
nella descri-
tione della
Riviera di Ge-
nova.

144 De Dominio Ser.^m Gen. Reip:

alijque nauigantibus patent. Insulas complures circumfundit, quarum maxima Corsica est, ferocitate canum, ac vinorum excellentia insignis, cuius ambitus CCCXXV. M. P. esse censetur.

1. Magin. in Corsica.

Huius Insulae Regno nomine Genuensis Reipublicae Gubernator praest, qui in eam provinciam altero quoque anno Genua mittitur; suntque in illa munitissimae arces, ac frequentissima oppida, quae strenuos, indefessosque milites, ne dum Reip. Genuensi, sed Pontifici etiam Romano, Venetisque, ac alijs Principibus suppeditant. Est & Capraria, cum arce ad portum inexpugnabili, quam Genuensium praesidium custodit, cuius ambitus XXX. M. P. complectitur, & Gorgo ambitus V. M. P. deserta & inculta, quae sola Hetru-

2. Varr. de re rust. l. 3. c. 9. Columell. l. 8. c. 2.

riae Magni Ducis Dominio subiecta est, cum caeterae Gallinaria (sic a gallinis rusticis appellata) ad oram Occidentalem prope Albingaunum sita, illaque, quae Naulo, atque alia Tyrus nomine, quae Lunensis portus Occidentali promontorio adiacet, & nonnullae aliae parvae Insulae, quae Corsicae adherent, desertae etiam omnes, & incultae, in Genuensis Reipublicae ditione sint.

3. Isid. Etym. l. 3. c. 16.

4. Flor. lib. 2. c. 6. Solin. & Boccae. loc. citat.

5. Eustat. in Schol. ad Dion.

μενιησιον & Stephan. in verb.

λιγυεας.

Ligusticum² autem appellatur hoc mare a Liguribus accolis, & adiacente Liguria, a qua etiam Ligustinum³ denominatum reperimus. Sed Liguria, ac Ligurum nomen vnde manarit, haud ita facile definiri potest.⁴ Alij siquidem ἀπὸ λιγύ-
ρου ποταμοῦ, a Ligyro flumine deducunt, quod in

Li-

Liguria ponunt; ¹ alij a Ligo, seu Ligure, aut Ligysto Phaëtonis filio; ² alij a Ligure Gallo, qui Herculi apud Massiliam sese opposuerit; ³ alij a legendis leguminibus; ⁴ alij demum a Ligone Iaphetida, qui eam regionem primus habitavit. Veruntamen quæ de Ligyro flumine afferuntur, nullius ponderis sunt, cum eius nominis fluvius in Italia fuerit omnino nullus; Quæ de Phaëtonis filio, ac Ligure Gallo dicuntur, fabulæ sunt & Poëtarum commenta; quæq; de legendis leguminibus adducuntur, minime ad rem pertinent, cum Liguriæ vocabulum, apud Græcos etiam vsitatum sit, a quo Latini iuum effinxere, unde perperam Latina ipsius assignatur origo. Vero propius accedunt, quæ de Ligone Iaphetida memorantur; Aut conijcere possumus, primos illos, qui post factam linguarum divisionem in Liguriam venire, regionem uero hoc est, ⁷ Rufam, ac Rubeam Syriaca lingua ideo appellauisse, quod Liguriæ promontoria, ac scopuli primo rufi appellentibus apparuerint, cum eius ora maritima huius coloris, propter saxorum ariditatem, eminens conspicientibus videatur; unde nostris etiam temporibus, mons Rubeus in ora Genuensi Orientali, & Capita rubra, seu Rubeum promontorium in ora Prouinciæ Narbonensis, (quæ antiquæ Liguriæ pars erat) appellantur. Seu Hebraico idiomate ita dictam fuisse putabimus ab נִלְיָא ⁷ a Coralijs videlicet, quæ in Li-

1. Boetac. de
geneal. deor.
l. 7. c. 42. 101.
Boet. de mo-
rib. gent. l. 3.
c. 9. Ann. Vi-
terb. in sup-
posit. Berofo.
Catone, Fab.
Pictore, &
Sempronio.
2. Eustath. lo-
co cit. Tzet. in
comm. ad Ly-
cophron.
3. Paul. Diac.
de gest. Longob.
l. 2. c. 35.
4. Fr. Leand.
loc. cit.
5. Cluver.
Ital. antiqu.
l. 1. c. 7.
6. Ibid.

7. David de
Pomis in Ger-
mine David.
in dict. ex-
tern. lit. 1.

8. Ibid. in
dict. Hebr.
l. 1. c. 1. Page.
in Thesaur.
lingua sãta.

146 De Dominio Ser.^{ma} Gen. Reip.

1. Henric. See
phan. Io. Scap.
pul. Conr.
Gefn. alij Gra
ci Lexicogra.
phi.

Ligustico mari reperiuntur. Quod si Græcam
vocabuli originem malumus, ἀπὸ τοῦ ληγυρῶ, seu
ληγυρῶς, denominatam dicemus, quod stridulum
denotat, ac epitheton venti est, quod is potis-
simum in ea regione inter montes, & conual-
lium anfractus strideat, sibiletque; vnde Græci
præternauigantes hanc regionem ideo stridulam
appellarint, vt videmus in Hispanorum, alio-
rumque ad Indias nauigationibus accidisse, qui
regiones cōplures a peculiari quapiam ipsarum
qualitate denominarunt. Aut ideo stridulam re-
gionem dixere Græci, quod eius fluuij, ac tor-
rentes, e montium cacuminibus, per saxa scopu-
losque præcipientes, stridorem edant; quod fortasse
innuerunt ij, qui a Ligyro flumine Liguriam no-
men accepisse scripserunt.

*De Liguriæ antiquæ, ac hodiernæ limitibus,
ac Ligurum antiquitate.*

CAP. II.

ED postquam terram attigimus, liceat
tantisper diuertere, & spatari, donec
susceptam fortasse in mari nausæ mo-
lestiam deponamus. Ecquid nausæantibus magis
apposite, quam odoratas Liguriæ oras lustrare?
Neque tamen ideo a proposito declinabimus.
Lignatum, aut aquatum descendisse nos putes,
ad mare mox opportune redituros, quo com-
meatu